

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

باب هادی عشر

صفات ثبوتیه خداوند

جلسه ۱۶

استاد علی احمدی

قدرت و اختیار:

خداوند فاعل مختار است زیرا اگر فاعل موجب (مجبور) بود، لازم‌اش این بود که یا عالم قدیم باشد، یا خداوند متعال حادث باشد؛ (زیرا اثر فاعل موجب، از خودش تخلف نمی‌کند) که هر دو باطل است؛ پس در نتیجه خداوند متعال فاعل مختار است.

اثبات حادث بودن عالم:

ماسوی الله یا جسم است یا عرض:

هر جسمی خالی از حرکت و سکون نیست و این دو، حادث هستند زیرا لازمه‌ی آنها مسبوقیت به غیر است (یعنی حالت قبلی دارند که غیر از حالت فعلی است) و آنچه که خالی از حوادث نباشد، خودش ضرورتاً حادث خواهد بود.

ب- اثبات حادث بودن أعراض:

أعراض نیز حادث‌اند زیرا برای وجود خود محتاج اجسام‌اند و آنچه محتاج حادث باشد،

خودش به طریق اولی حادث است.

چرا آنچه خالی از حوادث نباشد، ضرورتاً حادث است؟

زیرا اگر حادث نباشد، قدیم خواهد بود و با این فرض، دو حالت پیش می‌آید:

در رساله‌های مجرب از امام صادق علیه السلام

الف- یا درحالی که قدیم است، چیزی از حوادث که لازمه‌اش بود با او خواهد بود: در این صورت اجتماع قدم و حدوث پیش می‌آید که محال است.

ب- یا درحالی که قدیم است، چیزی از حوادث با او نیست: خلاف ضروریات و فرض اولیه است که گفتیم خالی از حوادث نیست.

بیان تلازم بین حدوث عالم و اختیار خداوند:

ثابت شد که عالم حادث است و آنچه حادث باشد ممکن است و نیاز به موثر دارد؛ اگر موثرش مختار باشد که مطلوب ثابت است ولی اگر مختار نباشد، باید اثرش همانند خودش باشد، یعنی:

الف- یا عالم، باید مثل خدا، قدیم باشد: که اینگونه نیست و ثابت شد که عالم حادث است.

ب- یا باید خدا، مثل عالم، حادث باشد: که این فرض نیز محال است.

پس در نتیجه: خداوند متعال فاعل مختار است.